

Keskiössä riskit!

Ennustamiseen liittyvät riskit

Talous- ja väestökehitykseen liittyvät riskit

Julkisen talouden linjauksiin liittyvät riskit, case TE2024-uudistus

@MinnaPunakallio

***Millaisessa rahoitusriskimaailmassa
toimitaan rahoitusrakenteeltaan
hyvinvointialueuudistuksen myötä muuttuneissa kunnissa
tammikuussa 2024?***

Iso kuva: mitä kohti ollaan menossa?

Mikko Dufva:
"Yllätykset
eivät synny tyhjästä –
niiden
taustalla on
megatrendejä"

Väestönkasvu keskittyy Afrikkaan, kaupungistuminen, globaalit muuttoliikkeet

Terveys/elinikä: Mielenterveysongelmat lisääntyvät

Kansainvälistyminen/maailmankauppa , globalisaation hidastuu

Turvallisuustilanne, geopoliittiset jännitteet kasvavat

Luonto, meret, ilmastonmuutos etenee, ekologinen kestävyys

Demokratian heikentyminen/tietoinen
piittaamattomuus/kärjistäminen/arvot/vastuullisuus

Kilpailu digivallasta: Tekoäly, datatalous, haavoittuvuus,
eriarvoistuminen

Työn murros: uutta työtä syntyy ja joitakin työpaikkoja häviää

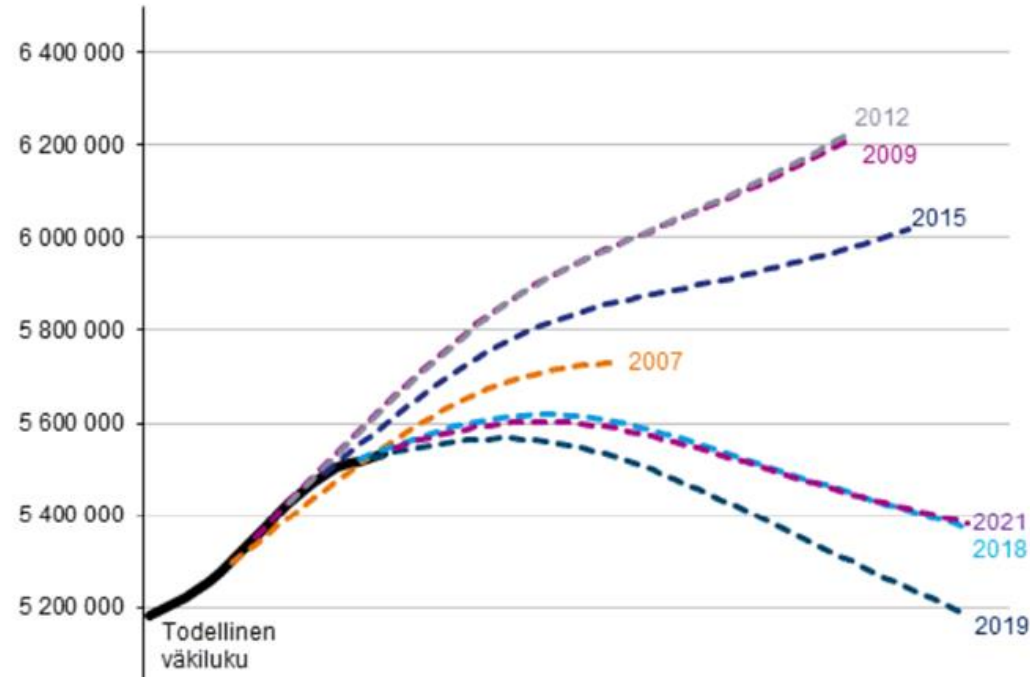
Ennusteiden taustalla oleva tarina olennaisempi kuin ennuste

Ennusteet menevät pieleen vähintäänkin pitkällä aikavälillä

- Ennustemenetelmä voi olla puutteellinen tai tavoitteellinen
- Oletukset eivät toteudu sellaisenaan
- Tapahtuu jotain yllättävää, jota ei ole ennustemallissa
- Ennusteisiin reagoidaan lähes aina
- Julkisen talouden ennusteet erityisen hankalia mallintaa

Ennusteet heiluvat, esim. väestöennuste

väkiluku 2000–2020 ja ennustettu väkiluku vuosina 2007–2021 laadituissa ennusteissa

Lähde: Tilastokeskus

ita arvauksia: talousennusteiden osuvuus 1

nkonen

[kaaviot ja taulukot \(PDF\)](#)

nusteiden tarkkuus ei juuri imartele ennusteita
aitoksia. Maailmassa, jossa kansantalouksien
at tapahtumat välittyvät nopeasti yhdestä tal
uteen vaikuttavien tekijöiden kartoitus ja muu
ä. Kun ei tiedetä, on varauduttava. Todennäkö
iva samalla varautuen vaihtoehtoisiin tilanteis
lkuihin. Jos markkinat toimivat tehokkaasti, ni
tukäteen tunnetun suhdannekäänteeseen, on sisä
en. Suhdannekäänteiden ennustaminen on sit

Lähde: Jaakko Pehkonen, Talousennusteiden osuvuus 1997–2001

Kunnat sote-uudistuksen jälkeen

Julkisen talouden linjauksiin sisältyy riskejä.

**Sote-uudistuksessa
tunnistettiin liian
heikosti se, että
uudistus muuttaa
rajusti myös
kuntien
tulorakennetta.**

**Lopullinen
tieto sote-
uudistuksen
talousvaikutuksista
selvisi vasta
marraskuussa 2023**

Tämä tunnistettiin: Kuntatalouden tulorakenne muuttuu sote-uudistuksessa (Manner-Suomi)

- Kunnan verotulot yhteensä pysyvät lähes ennallaan
 - Kunnallisverojen suhteellinen merkitys pienenee selvästi, mutta muiden veromuotojen kasvaa
- Valtionosuuksien suhteellinen merkitys pienenee huomattavasti. Erityisesti pienissä alle 5000 asukkaan kunnissa.
- Kuntatalouden suhteellinen velkaantuneisuus kasvaa

Kuntatalouden tulorakenne	%	%
	2022	2025
Toimintatuotot	19,6	21,6
Kunnallisvero	41,3	35
Yhteisövero	5,8	7
Kiinteistövero	4	7,9
Kaivosvero	0	0,1
Verotulot yhteensä	51	50
Valtionosuus ja veromenetysten korvaukset yhteensä	20,5	15,9
Lainanotto	5,7	9
Muu tuotot	3,2	3,5
Tulot yhteensä	100	100

Vaikutukset vieläkin voimakkaampia. Taustalla sote-kustannusten odotettua voimakkaampi kasvu vuonna 2022.

Politiikka | Kunnat

Soten ”kukkanen” yllätti kymmenen kuntaa: rahan jakamisen sijaan valtio periikin sitä takaisin

Valtio maksaa valtionosuuksia kaikille muille paitsi kymmenelle kunnalle, jotka joutuvat maksamaan niitä valtiolle. Esimerkiksi Kouvola joutune leikkaamaan ja korottamaan verojaan.

yle Etusivu Rajaturvallisuus Gazan sota Pentulive

Kunnat

Kuntien valtionosuudet kutistuvat ensi vuonna – ministeriöltä tuli yllättäen 415 miljoonan euron lisäleikkaus kunnille

Viime vuoden verotus valmistui vasta lokakuun lopussa ja valtiovarainministeriö ilmoitti sen tarkoittavan kuntien valtionosuuksien pienemistä. Kyse on soterahoituksen kiemuroista.

Kuuntele juttu: 3:17

Kunnille joutuvat leikkaamaan palveluistaan aiempaa enemmän. Kuva: Silja Viitala / Yle

MARKKU SANDELL

19.11.13:17

Kunnille valtionosuuksien uusi supistuminen tuli täytenä yllätyksenä, sillä

Riikka Purra @ir_rkp

Hyvinvointialueiden alijäämät ovat kasvussa. Samoin mahdolliset kompensatotoimet kuntien peruspalveluiden valtionosuuksien osalta edellyttävät menojen leikkaamista jostakin muualta.

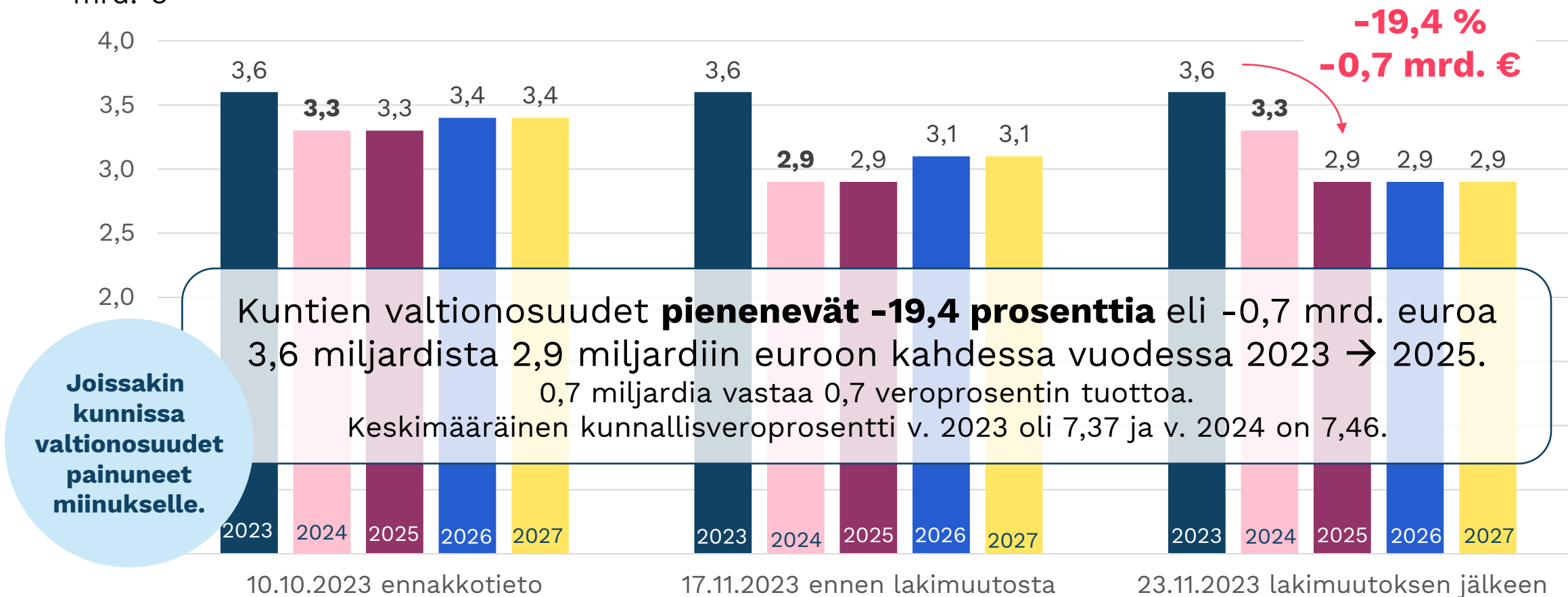
Mikäli siis valtiontalouden kehykset halutaan pitää ehjinä. Ja tämä hallitus haluaa. Siksi.

6.22 ip. · 22. marrask. 2023 · 10,2 t. Näyttöä

Kuntien valtionosuudet vuosina 2023–2027

mrd. €

Luvut eivät sisällä TE-uudistuksen vaikutusta 2025 alkaen tai muita laskentatekijöiden muutoksia

**Kuntien on
pärfjättävä entistä
voimakkaammin
omilla
verotuloillaan:
suhdanneherkkyys,
kaventunut
liikkumavara**

**Haaste erityisesti
pienille, ikääntyville
kunnille.**

**Toisaalta verotulojen
pudotus rajua
isoissa kaupungeissa;
investoinnit**

Valtiontalous ei kestä uusia rahareikiä.

Valtiovarainministeri Riikka Purra:

Julkisen talouden pelastustalkoot on aloitettava heti vuoden vaihduttua

valtiovarainministeriö

19.12.2023 13.03 KOLUMNI

Suomen julkisen talouden tila on heikentynyt, ja lisää sopeutustoimia tarvitaan. Kevään kehysriihessä tulevat ratkaistavaksi myös mahdolliset verotukselliset keinot julkisen talouden oikaisemiseksi. Enää ei ole aikaa hukattavaksi.

Valtiovarainministeriön talven talousennuste julkaistiin tänään. Talouden tilannekuva on

heikentynyt entisestään. Kansantalouselämyksen riippumattoman ennusteen mukaan bruttokansantuottemme on kitukasvuinen – tulevalle vuodelle ennustetaan vain 0,7 prosentin kasvua. Jatkuvuuden tilanne ei ole juuri sen parempi. Vaimea talouskasvu ei paranna julkisen talouden rahoitusasemaa.

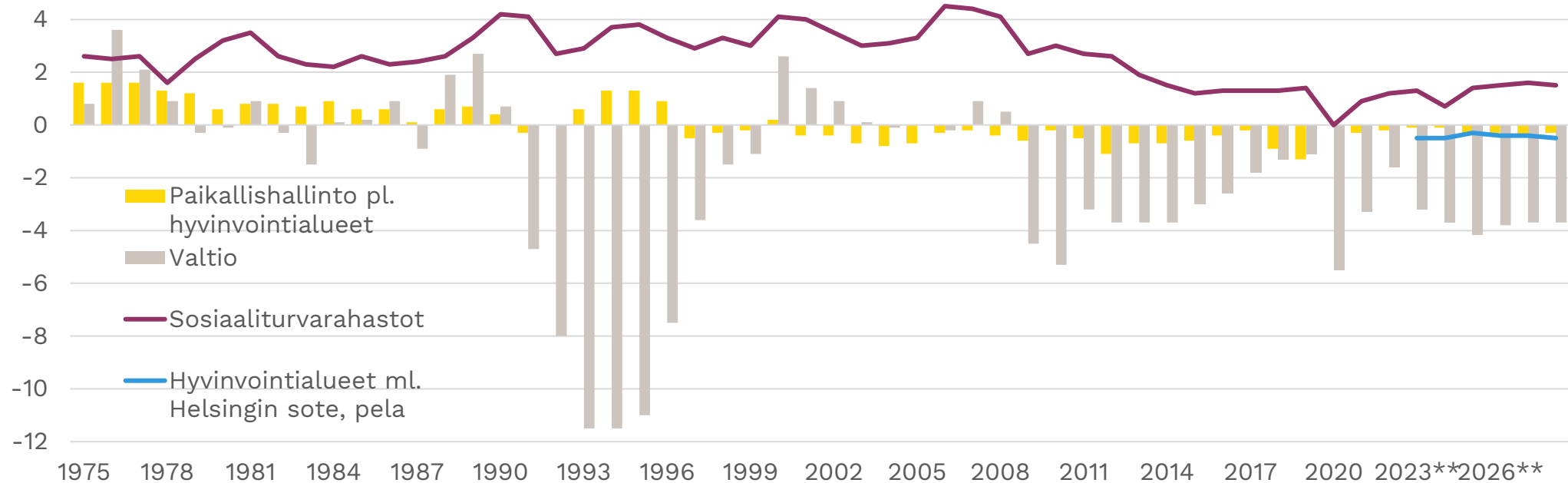
Menosopeutus ei riitä, pöydällä oltava myös veroratkaisut

Julkisen talous on ennusteen perusteella 3 prosenttia alijäämäinen vuonna 2027. Velkaantuminen ei taitu ilman uusia sopeutustoimenpiteitä. Myös verotuksesta on voitava keskustella, vaikka

**Kunnat pelkäävät
lisäleikkauksia.**

Julkisen sektorin talouden tila eri alasektoreilla 1975-2028

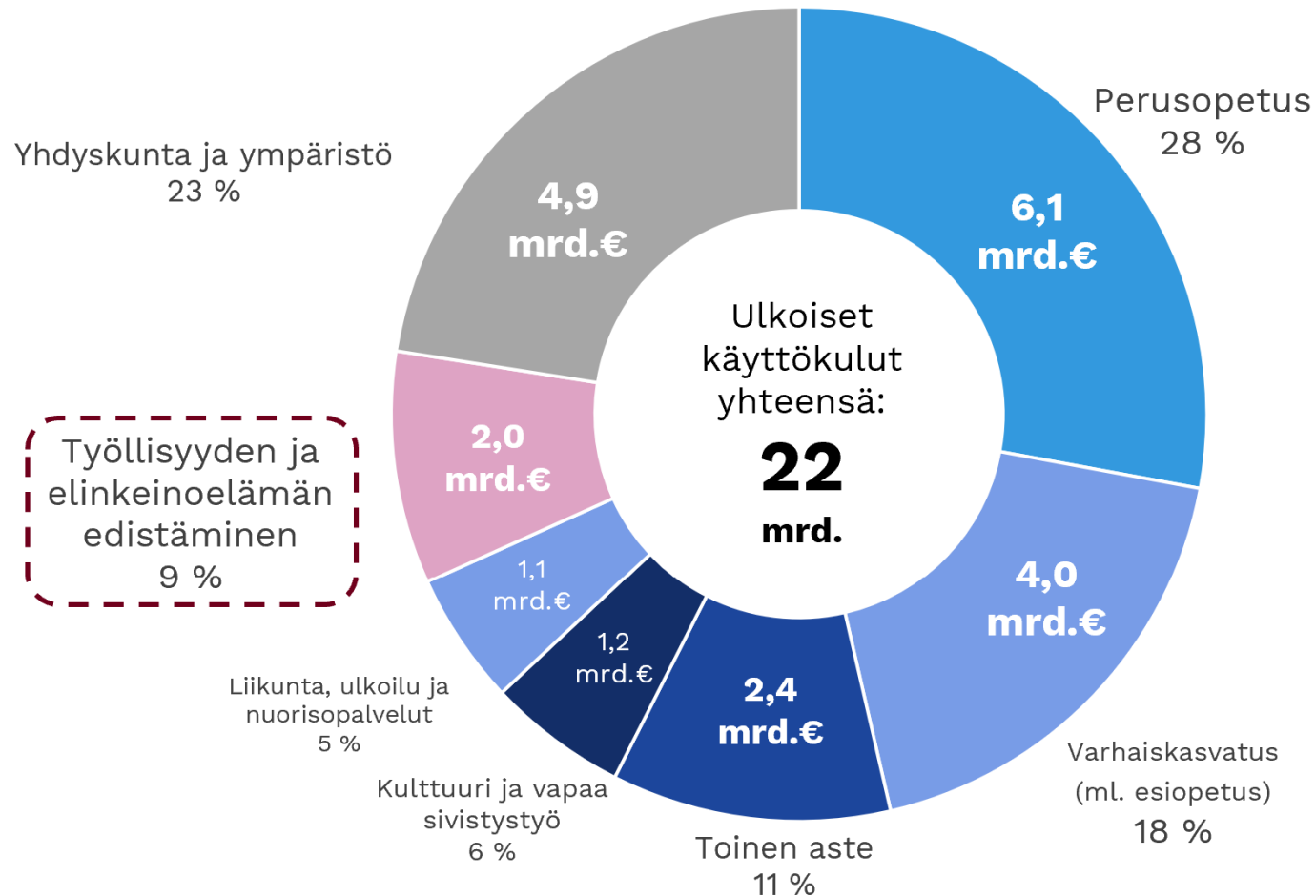
Nettoluotonanto suhteessa bruttokansantuotteeseen

Lähteet: Tilastokeskus, valtiovarainministeriö, Taloudellinen katsaus talvi 2023

Case TE2024

TE-uudistus muuttaa kuntataloutta

1. Siirtyvät palvelut

- Työvoima- ja yrityspalvelut rahoitetaan valtionosuuksilla
- Rahoitus tarkistetaan vuosittain
- Palveluiden rahoituksessa kahden vuoden siirtymäaika

660 miljoonaa

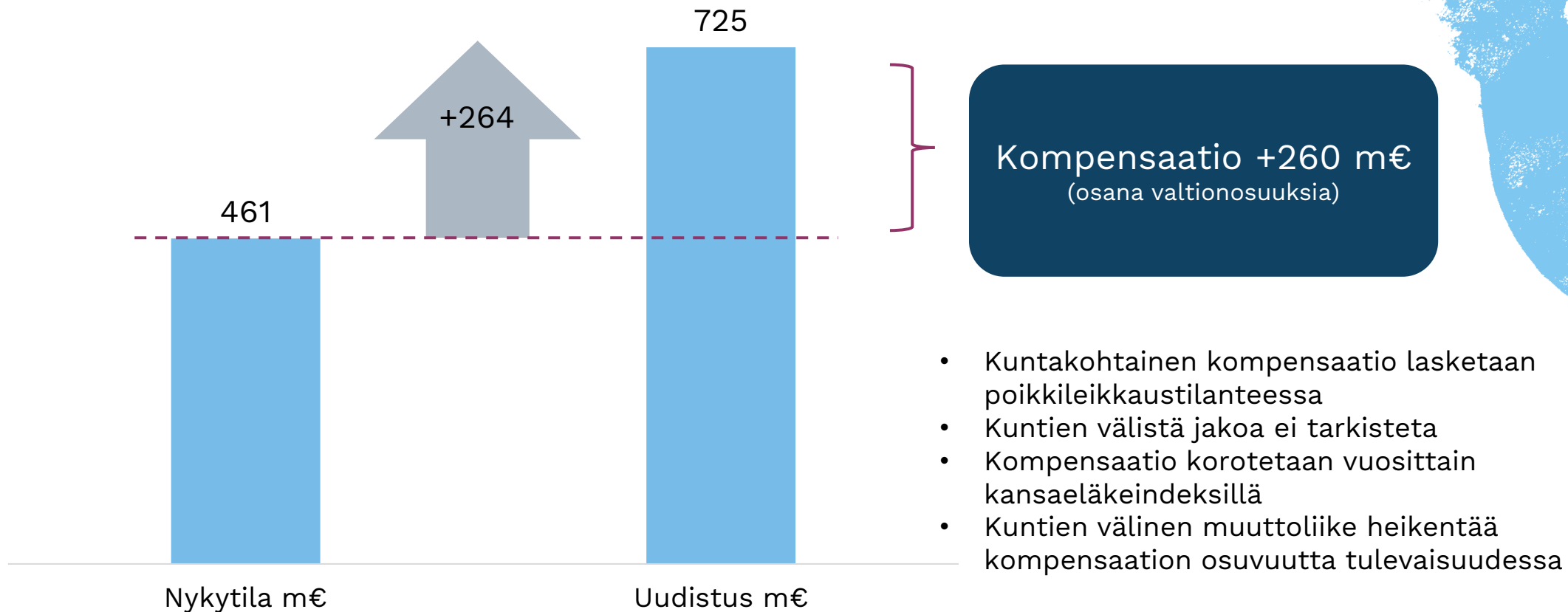
2. Työttömyysturvamenot

- Etuuskulut kompensoidaan valtionosuuksina
- Kompensaatio lasketaan poikkileikkaustilanteessa
- Sitä korotetaan vuosittain indeksillä¹⁾
- Kuntien etuuskulut muuttuisivat sekä työttömien määrän ETTÄ työttömyyden keston mukaan

Yhteensä n. 730 miljoonaa
(josta: lisäystä n. 260 miljoonaa)

TE-uudistus: etuuksien kustannukset

Kuntien vastuu työttömyysturvan rahoituksesta,
koko maa m€

TE-palveluiden laskennalliset kustannukset, rahoitus

Työikäinen väestö

47
%

Työttömien määrä

47
%

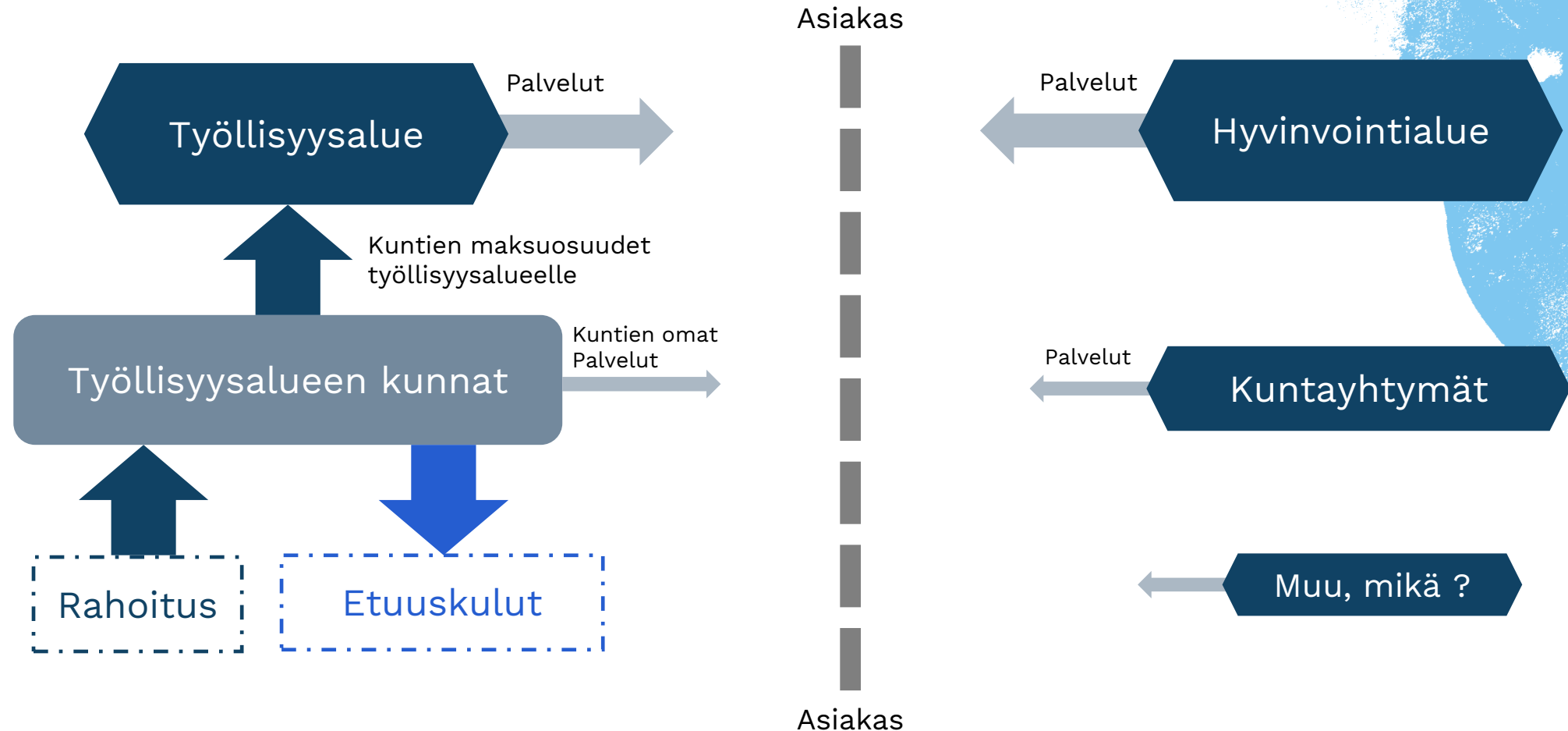

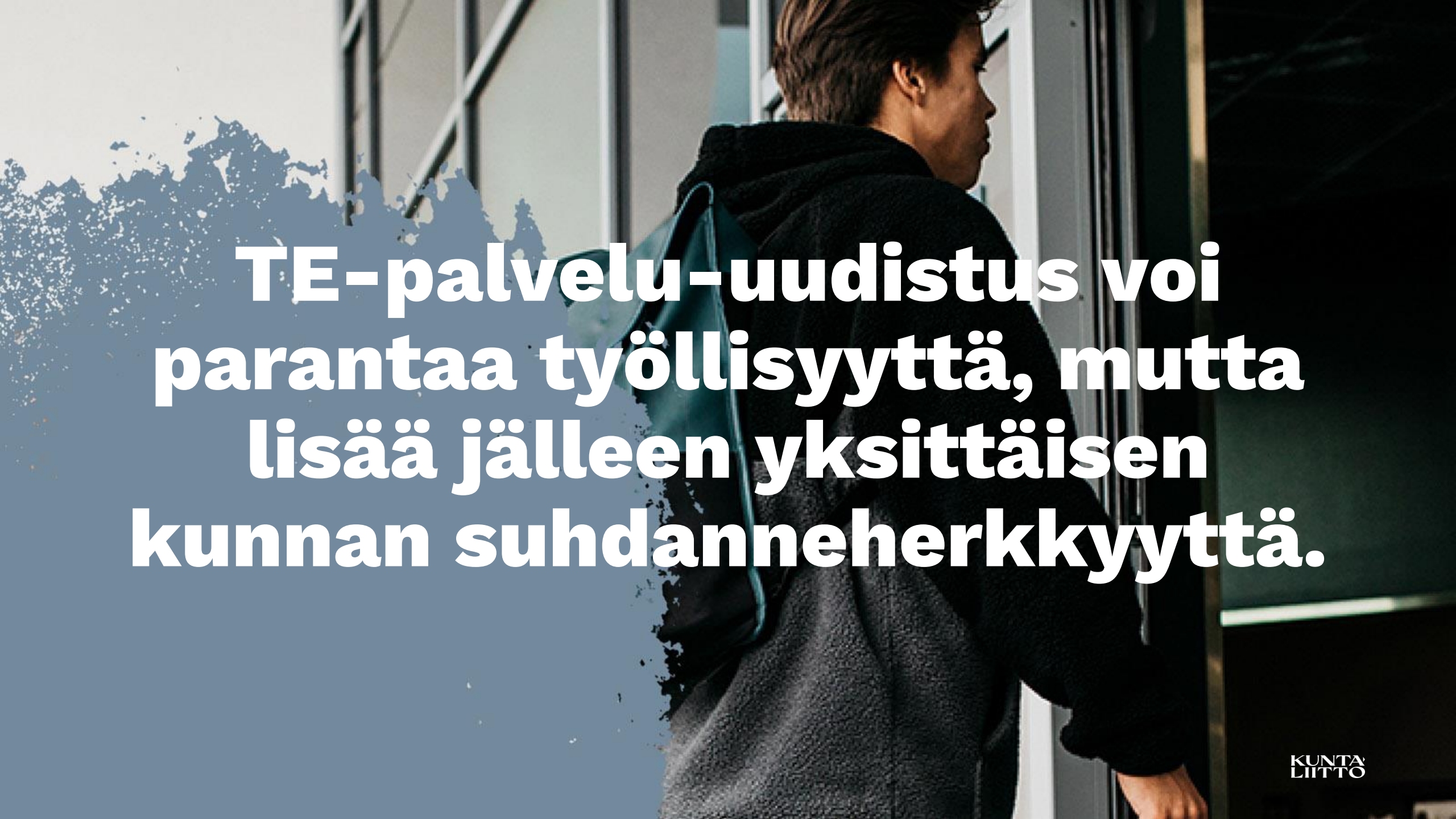
Vieraskielisyys

6
%

Kuntien välinen sopimus

Kuntien pitää sopia kustannusten ja palvelujen jaosta?

A person with short brown hair, wearing a dark grey hoodie and a dark green backpack, is seen from the side, looking out of a window. The background outside the window is dark and blurry. A large, light blue, textured brushstroke graphic is on the left side of the image, partially covering the text.

**TE-palvelu-uudistus voi
parantaa työllisyyttä, mutta
lisää jälleen yksittäisen
kunnan suhdanneherkkyyttä.**

**“Hallituksen
kuntalinjaukset
vaikuttavat kuntiin
merkittävällä
tavalla
toimintaympäristön
muutosten lisäksi.”**

<https://www.kuntaliitto.fi/elinvoima-jatalous/talous/paaekonomistin-palsta>

Minna Punakallio
Puh. 09 771 2095
minna.punakallio@kuntaliitto.fi
@MinnaPunakallio

